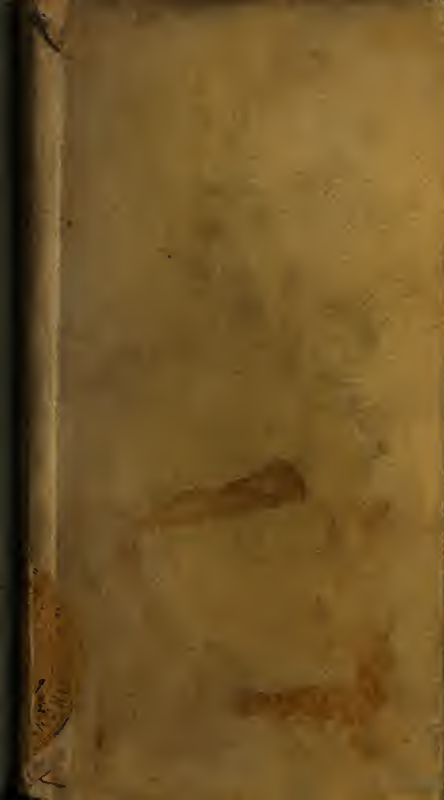

CAROLI FAELICIS DE MATTA

Abbatis ac V.I.Ph. & S.Th. Doct.

Super §. Tertio

CONSTITVTIONIS NICOLAI PP. V.

Quæ Concordatorum Germaniæ nuncupatur

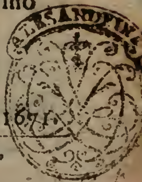
ENCHIRIDION

Celsissimo, ac Reuerendiss. D.

D. CHRISTOPHORO BERNARDO

Episcopo Monasteriensi, Administratori Corbeiensi, Burggrauio Strombergensi, Sacr. Rom. Imp. Prin. Domino in Borckelo, &c.

D.

Romæ, Typis Tinassij. 1671.

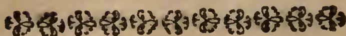
Superiorum permissu.

Ex legato Josephi Carmeni ...

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sac. Pal. Apost.

I. de Angelis Archiepisc. Vrbin. Vicesg.

Imprimatur,

Fr. Hyacinthus Libellus Sacri Palatij Apostolici Magister.

Celſiſſime ac Reuerendiſ-ſime D.D.Colendiſſ.

VM pauca hæc ſuper Conſtitutione Nicolai Papæ V. Concordatorum Germaniæ adnotata, ſuaſu amicorum typis mandare decreui. C. V. patrocinio commendare ſuadebant non tantum deuota erga eandem meæ ſeruitutis obſequia, verum, & ipſa ratio, vt pote quæ (vt in Principe optat Iuſtinianus in prohemio inſtitu-

tionum)armis contra hoſtes Fidei Catholicæ decorata, & legibus, tum ad ſatisfaciendum poſcẽtibus de fide vti Præſul, tum ad definiendum in Imperialibus Dietis vti Princeps, tum demum ad Epiſcopalem, cæteraſque ditiones gubernandas, armata, a malignantium calumnijs, ea vndequaq; tueri valeat; Exiguum quidem obſequij munus; ſi C.V. meritis ac dignitati comparetur, at quia de proprio labore, & induſtria par-

tum,

tum ; qualecumque ſit, læto , vt omnia ſolet , ac benigno vultu excipiat , & foueat , humillimè oro, atque rogo.

Romæ 20.Octobris 1671.

C. V. Reu.

Deu.[mus] atq; hum.[mus] ſeruus

Carolus Felix Matta.

Ad Lectorem.

HAbes, Lector; in hoc opusculo non aliquid noui, sed quid nouiter scriptum. Quis enim hodie audeat dicere, hoc recens est, cum omnia non dico præcesserint, sed millies præcesserint in ijs, qui fuerunt ante nos? Quod clarius euincitur in forensibus, in quibus non potest quis sine lege, hoc est sine ratione, & authoritate, loqui; propterea ad laudem promerendam in scribendo, sufficit, si quæ aliàs dicta sunt, clariori methodo repetantur. At inter cęteras nostrorum temporum iniurias non leuis est hęc, quod veram, & certam iurisprudentiam non ha-

habeamus, quia quod vna via institutum erat, Consulentes in diuersa torserunt, & legum professores à prisca semita declinantes, obscura omnia, & ambigua reddiderunt, vt notat Calu. in lex. iur. eod. verbo. *Idcirco in comprobandis sententijs, quae paucis his versibus continentur, cum agatur de sublimiori materia, & quae in Sacro Purpuratorum consessu tantum pertractatur, ne quid incerti traderem, sola Canonum, & legum authoritate sum vsus. Vale.*

APPROBATIO.

L*Ibrum hunc, cui titulus est*, Caroli Fælicis de Matta, Abbatis, ac V. I. Phylos. & Sac. Theol. Doctoris super §. tertio Constitutionis Nicolai Papæ V. quæ Concordatorum Germaniæ nuncupatur, Enchiridion, *diligenter legi, & in eo nihil Catholicæ Fidei, bonis moribus, sacrisque canonibus contrarium animaduerti, quin imo ipsum opus, breue quidem, sed copiosa eruditione refertum, & probè elaboratum, dignumque, vt in lucem prodeat, inueni. Romæ die 6. Nouembris* 1671.

Frater Petrus Maria Passerinus Procurator Generalis Ordinis Prædicatorum.

Ad

NICOLAVS
EPISCOPVS
SERVVS SERVORVM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

D Sacram Dei Sedem diuina diſpoſitione ſublimati, ſingulis, quæ pro vniuerſalis Eccleſiæ vnione, ac pace, & tranquillitate, profutura conſpicimus Apoſtolicæ prouidentiæ ſollicitudine libenter inten-

dimus, & ad fęlicem illorum proſecutionem, & conſummationem, opem, & operam impendimus efficaces. Nuper ſiquidem chariſſimus in Chriſto filius noſter Federicus Romanorũ Rex Illuſtris, & nonnulli alii dilecti filii Eccleſiaſtici, & ſæculares Principes inclitæ Nationis Germanicæ ex vna, & dilectus filius noſter Ioannes S. Angeli Diaconus Cardinalis in partibus illis Apoſtolicæ Sedis de latere

legatus per nos ad dictas partes missus, sufficienti desuper auctoritate à nobis, et Sede Apostolica suffultus ex alia, partibus, Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiæ vnione, pace, & tranquillitate inter Ecclesiam, & Nationem prędictam perpetuò solidandis, & conseruandis, diuersa rationabilia, & vtilia, ordinationes, & statuta, à partibus ipsis hinc inde approbata, & conclusa, acceptata, &

concordata, fecerunt, & ediderunt, Nobisq; humiliter supplicari fecerunt, vt illis pro firmiori eorũ subsistẽtia robur Apostolicæ firmitatis adiicere, necnon authoritatem potiorem, & decretum interponere dignaremur. *Et infra*

Item placuit, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediatè non subiectis Ecclesiis, & Monasteriis immediatè subiectis Sedi Apostolicæ, fiant electio-

ctiones canonicæ, quę ad dictam Sedem deferãtur, quas etiã ad tempus Cõstitutionis fel. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes, expectabimus, & elapso dicto tẽpore si nõ præsentatę, vel si præsentatæ minus canonicæ fuerint, prouidebimus, & si canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi rationabili, & euidẽti causa, ac de dictorũ fratrum consilio de digniori, & vtiliori persona duxerimus prouidendum, &c.

1 EManauit hæc Cõstitutio, vt constat ex eius lectura, pro stabilienda vnione inter Ecclesiam Romanã, & Principes tam Ecclesiasticos, quã sæculares Nationis Germanicæ, quãdo scilicet, durantibus adhuc reliquijs Concilij Basileẽsis, minus legitimè celebrati, (in quo sess. 38. de elect. cũ fuisset statutum, vt electiones factæ ab omnibus, vel maiori parte, etiãsi reliqua electionis formam cõcernẽtia fuissent omissa, cõfirmari deberẽt,) ita fore obseruandũ à prædicta natione prætendebatur. Vnde in concordatis conuentum quidẽ fuit, & Papa concessit,

ſit,vt fierẽt electiones,at nõ ſecũdũ ſtatuta in dicto Cõcilio,ſed canonicè, hoc eſt, iuxta formã Sacrorum Canonũ, & iuris diſpoſitionẽ.

2 Pro quo notandũ eſt, ab ineunte Eccleſia obſeruatũ extitiſſe;vt quilibet Clerus, cum Populo deligerẽt ſibi Epiſcopum. *capit.plebs,cap. litteras,capit. Metropolitano, cum duob.ſeq. & cap. ſacrum*

3 *63. di.* Poſtmodum cœpit fieri electio per clerum cũ conſenſu populi, *cap. nulla; cum cap.ſeq.et cap.nullus 62.*

4 *di.et cap.noſce 63.di.*Exinde ſoli Canonici hoc munus ſibi arrogarũt, ſecluſis omnibus alijs de clero, quod licet videatur improbatum

in *cap. obeuntibus 63. di.* ybi ſtatuitur, electionẽ de Religioſorum virorum conſilio fieri debere, obtinuit tamẽ in *cap. 1. de electione*, & ita ſemper deinceps practicatum eſt.

5 Huiuſmodi autẽ electio sẽper hoc habuit eſſentiale, vt in perſonam, quæ non eſſet de gremio illius Eccleſiæ, ad quã fieri cõtingebat, cadere non poſſet, *cap. Epiſcopus, cum cap. ſeq. 61. di.*
6 itẽ neq; in perſona, quæ nõ eſſet in ſacris ordinibus cõſtituta, *c. nullus, di. 60. & c.*
7 *oſius 61. di.* vel quæ alterius Eccleſiæ vinculo adſtricta
8 eſſet, vel non de legitimo matrimonio, aut infra ætatem

tem 30.annorum. *cap.vlt.de poStul.capit.cum in cunctis,& capit. innotuit de elect.*

9 Cum autem in Episcopis requirantur virtutes, & qualitates, enunciatæ in *p. ad Timot. capit. 3. & in epiSt.ad Tit.capit.* 1. euenie-
10 bat aliquando, vt,vel quia digniores fugiebant à tanto munere, vel quia non credebatur, adesse virum tanto ponderi æqualem,ac propterea non posset assumi persona de gremio eiusdem Ecclesiæ, & ex alio capite prohibitũ esset eligere in Episcopum personam extra gremium, vel aliquo impedimento affectam,primo casu eligendus

poſtulabatur ab Epiſcopo Diæceſano, *d. capit. Epiſcopus*, quam poſtulationem vocat minus ſolemnem *Abb. in capit. ad hæc, n. 34. de poſtul. & in capit. quia propter, n. 9. de elect.* Et in ſecundo caſu habebatur recurſus ad Sanctam Sedẽ Apoſtolicam, poſtulando ab ipſa certam perſonam, quæ alias idonea, propter aliquod huiuſmodi canonicum impedimentum eligi non poterat. *cap. & ſi, de poſtul. capit. innotuit, de election. & capit. cupientes, eodem tit. in 6.* Quod etiam obſeruatum extitit, & obſeruatur in Monaſterijs virorum, quia licet in Abba-

tem eligi non possit, nisi qui in eadem sit religione professus, postulari tamen non prohibetur. *capit. cum causam*, *capit. officij tui*, & *cap. cum Monasterium*, *de elect.* & *capit. nullus eodem*
11 *tit. in 6.* qui tamen sic postulatus tenetur infra sex menses religionem illam solemniter profiteri, ex dispositione Sacri Concilij Tridentini *sess.* 25. *de regul. capit.* 21.
12 Differt postulatio ab electione non solum in hoc, quod illi tantum eligi possint, quibus nullum obstat canonicum impedimentum, & postulari tantum possint illi, qui alias

eligibiles propter aliquod huiusmodi canonicum im-
13 pedimentum eligi non possunt; Verum etiam quia qui eligunt, consentiunt in electum tanquam in sponsum, & ideò per electionẽ initiatur vinculum spiritualis matrimonij, *cap. cum inter canonicos de elect. & capit. fin. de translat. prælat.*
14 qui autem postulant, non consentiunt in postulatum vt in sponsum, nec postulatione initiatur aliquod
15 spirituale matrimonium, sed postulantes vota in Superiorem dirigunt, vt ille de gratia postulationem admittere debeat; *Abb. in rubrica eiusdem tit. de postul.*
In-

Innoc. in cap. 1. eod. tit. & notat. in cap. vnic. eod. tit. in 6.

16 Atque insuper, quia completa electione non possunt eligentes recedere. *capit. in causis, capit. quia propter, & capit. publicato de*

17 *elect.* A postulatione verò, antequam Romano Pontifici præsentetur, postulantes recedere non prohibētur, cum ex ea nullum ius

18 acquiratur postulato, *capit. postulationem, de postul.*

19 Quod adeo verum est, vt neque possit postulatus cōsentire postulationi de se factæ. *capit. cupientes §. denique, de elect. in 6.* Et pro-

20 batur etiam ratione, etenim

nim cum in postulatione insit tacita conditio, *quatenus per Papam admittatur*, & de natura conditionis sit nihil ponere in esse, *vulg. l. cedere diem ff. de verbor. signif. cum concord.* sequitur pernecesse, vt ante aduentum conditionis nullum ius acquiratur postulato.

Vt autem plura repe-riuntur in iure statuta
21 super forma electionis, ita ferè nihil de postulatione.
22 Et ratio est, quia cum electio innitatur iustitiæ, vt ex iuribus supra citatis, & canonicè facta debeat confirmari, *capit. 2. & capit. illa quotidiana de elect.* per consequens statuendus erat

cer-

certus modus, & forma, ad hoc, vt sciretur, quænam esset de iure confirmanda,
23 vel infirmanda, nè contingeret super re incerta certam dare sententiam. *33. di. habuisse, & capit. graue 11. quæst. 3.*
24 Quod non currit in postulatione, quæ innititur soli gratiæ, *capit. bonæ memoriæ, il pr. de postulat.* ibi. *etiam quando aliquis ab alijs vnanimiter postulatur, ad admittendam postulationem eorum, non tam ex iustitia, quam ex gratia moueatur. capit. litteras 63. di. capit. scriptum, & capit. innotuit, §. habito, de elect. capit. cupientes in fin. eodem tit. in 6.*

Ro-

Rota in Treueren. S. Maximi, penes Tambur. de iur. Abb. tom. 1. disput. 6. quaest. 6. vbi refertur epistola Aeneae Syluij, postea Pij II. qui & Concilio Basileensi, & concor-
25 *datis interfuit.* Ac proinde non erat necessaria regula tam exacta de eo, quod à solo Summi Pontificis pendet arbitrio.
26 Porrò licet in his, quae fiunt ab Vniuersitatibus, & Collegijs, qui habet maiorem corporis partem, per iuris interpraetationem dicatur habere consensum omnium, *tex. ad litteram in l. quod maior. vbi omnes Doct. ff. ad Municip. l. aliud §. refertur, vbi Decius, & om-*
nes

nes pariter ſcribentes, de reg. iur. capit. 1. *de his, quæ fi. à*
27 *mai. par. capit.* intantum, quod factum à maiori parte, dicatur factum concorditer, & vnanimiter. *Felin. in cap. non poteſt, num.* 8. *de ſent. & re iudicat.*
28 Quæ quidem regula adeo vera eſt, vt etiam in materia iuriſpatronatus præſentatus à maiori parte, ſit in pari gradu cum illo, qui eſt præſentatus ab omnibus patronis, & ſit locus gratificationi, *Rocch. de iurepatr. in verb. ipſe vel is, à quo, ſub num.* 7. *vbi citat Felin. & Hoſt.*

In materia tamen electionis, & ſi requiſitum ſem-

ſemper fuerit, vt communiter, & à maiori parte fieret, tripliciter tamen iuxta diuerſitatem temporum electio poteſt, ſeu potuit appellari canonica.

30 Primò ſcilicet lato ſumpto vocabulo, quando ante ſtatutas à iure ſolemnitates, Clerus, & Populus ſimul, vel Clerus de conſenſu populi eligebat, vt in *capit. plebs*, *capit. litteras*, *capit. Sacrum*, *et capit. noſce 63. diſt. et alibi*. Tunc enim non videbatur amplius ad canonicam electionem requiri, quam nudus conſenſus ſingulorum, ſeu maioris partis, de clero, & populo.

Se-

31 Secundò, ſtrictè loquendo, illa dicebatur electio canonica, quæ à Canonicis capitulariter quidem congregatis, omnium votis, vel maioris partis, & ab vno totius nomine Capituli celebrabatur, ſed abſquè alia ſolemnitate, *vt in capit. cum terra, & capit. auditis de elect.*

32 Tertiò demum ſtrictius, & in rigore, illa tantum dici poteſt electio canonica, quæ fit ſecundum diſpoſitionem Concilij, *relati in capit. quia propter, de elect.* in quo vltra aliàs in iura ſtatuta, additum fuit pro forma, vt in capitulo, legitimè congregato, eli-

gan-

gantur tres ſcrutatores de gremio eiuſdem capituli, qui vota ſingulorum ſecretè exquirant, & in ſcriptis redigant, illumquè ſtatim publicent electum, in quo maior, & ſanior pars capituli conſenſerit, altero ipſorum ſcrutatorum nomine totius Capituli eligente, quæ quidem electio vniuerſalis, ſeu comunis, facta per vnum totius capituli nomine præcipitur etiam *in capit. cumana, & capit. in geneſi, eod. tit.*

33 Vnde patet, electionem fuiſſe pro diuerſitate temporum diuerſimodè celebratam; ſiquidem priſcis il-

illis temporibus sufficiebat nudus consensus naturalis totius, vel maioris partis cleri & populi, vel cleri tantum, quomodolibet congregati, postmodum iuxta dispositionem *l. quod maior ff. ad municip. & cap. 1. de his quę fiunt a mai. par. cap.* nulla alia requisita solemnitate: & demum iuxta formam statutam *in d. caput quia propter*, scilicet per scrutinium, &
34 quæ hodie tantum appellari potest canonica.

Hæc tamen sic vt supra, & alia quæcumque, tam de electione, quam de postulatione, & iuxta antiquas consuetudines, & in

iure

iure statuta, per regulam secundam Cancellariæ Apostolicæ, reseruatoriam Ecclesiarum, & beneficiorum electiuorum, cuius, si-
35 cut & aliarum regularum authorem Gomesius, *in prohem. earundem regularũ*, refert Ioannem XXII.
36 mortificata, & viribus vacuata fuerunt, ita & taliter, vt huiusmodi materia, dempta Germania, in totum recesserit ab aula, *vt inquit Quintill. Mandos. in regul. 2. de reseruat. post vers. Positis varietatibus, num* 3. quia vacantibus Ecclesijs Papamet prouidet de personis sibi beneuisis, iuxta prædictam regulam

re-

reseruatoriam, nisi prouisiones Regijs præsentationibus, vel nominationibus, aut supplicationibus debeantur. Ac proinde ex totis titulis de electione,
37 & postulatione, parum aut nihil lucrantur Aduo-
38 cati, cum extra Romanam Curiam, vbi etiam rarò, huiusmodi causę non pertractentur.

Plures nihilominus de canonica electione scripserunt, *quos recenset Barbos. in rubr. super tit. de e-*
39 *lect.* & nouissimè Reuerendissimus Pr. Petrus Maria Passerinus, totius Ordinis Prędicatorum Procurator, & olim Vicarius Generalis,

lis, qui rem adeò luculenter, & plenè tractat, vt vix quicquam addi poſſe videatur.

40 In Germania verò in vim ſupraextenſæ conſtitutionis, ſeu Concordatorum, vacantibus Eccleſijs, & Monaſterijs virorum exemptis & S. Sedi Apoſtolicę immediatè ſubiectis, Papa non prouidet iuxta reſeruationem dictæ regulæ ſecundæ, quia per eadem Cõcordata de medio ſublata fuit, ſed fiunt electiones à Capitulis, tam ſæcularibus, quam Regularibus, quę ad S. Sedem prædictam tranſmittuntur pro confirmatione, prout ſer-

seruata ad vnguem forma eiusdem Constitutionis, præuia diligenti discussione in sacra Congregatione rerum Consistorialium, confirmantur, vel cassantur, prout de illarum validitate, vel inualiditate constat.

42 Notandum verò, per supradictam Cõstitutionem, quantum attinet ad præsentem materiam, non fuisse concessum Capitulis Secularibus, vel Regularibus nationis Germanicæ, nouum aliquod ius, quod ipsis, antequam emanarent Regulę Cancellariæ,

43 & Reseruationes Apostolicæ non competeret,

sed sublatam de medio tãtum fuisse prædictam regulam reseruatoriam, vt liquet ex lectura earundem regulæ, & Constitutionis; siquidem in regula dicitur, *Reseruauit generaliter omnes Ecclesias Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, nec nõ omnia Monasteria virorum &c.* in Constitutione verò, *Placuit quod in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis immediatè subiectis Sedi Apostolicę fiant electiones canonicæ &c.* Vnde sublata de medio prædicta regula reseruatoria,
44 omnia ad antiquam iuris dispositionem redacta fuerunt,

runt, &Capitula tam sæcularia, quam regularia, restituta ad primæuum ius eligendi, *iuxta dispositionem capit.* I. *de elect. cum concord.*

45 Adde, si Papa voluisset aliquod nouum ius tribuere prædictis Capitulis, id expressisset *capit. ad audientiam de decim.* ac propterea cum non expresserit, non est à nobis præsumendum *capit. illa*, *ne sed.* vacan.

Vtrum autem ius eligendi, quod habent prædicta Capitula, ipsis competat, episcopali, seu Abbatiali sede plena? videtur dicendum negatiuè,

46 sed oriri tantummodo sede vacante. Nam indubi-
47 tati Iuris est, facultatem eligendi, habere in se conditionem, tacitam quidem ex natura rei, & expressam *in d. capit. quia propter*, hoc
48 est, adueniente vacatione, ibi, *cum electio fuerit cele-*
49 *branda*, dictio enim *cum* adiecta verbo futuri temporis importat conditionem, *l. si titio ff. quan. di. leg. ced. l. 1. & l. heres meus §. heres meus ff. de condit. & demon.*
50 In huiusmodi autem dispositionibus conditionatis non oritur actio nisi post aduentum conditionis. *l. interdum 73. ff. de verbor. obligat.* ibi, *interdum pura*

Stipu-

stipulatio in re ipsa dilationem capit, veluti si id, quod in vtero est, aut fructus futuros, aut domum ædificari stipulatus sit, tunc enim incipit actio, cum ea per rerum naturam præstari potest. Concordat textus, *in l. inter stipulantem* §. *sacram ff. de verbor. oblig.* ibi, *si stipulatus fuero ex fundo centum amphoras vini, expectare debeo, donec nascatur, & si natum, sine culpa promissoris consumptum sit, rursus expectare debeo, donec iterum nascatur, & per has vices aut valituram, aut cassaturam stipulationem.* quarũ quidem legũ dispositio menti tenenda est per

ea, quæ dicemus inferius. *item l.* 1. §. *ineſt ff. de condit. & demon. & l. item quia*
51 §. *huius rei ff. de pact.* vbi ex ſtipulatione dotis non oritur actio ante ſecutum matrimonium, quia in tali ſtipulatione ineſt conditio, *ſi*, ſeu *cum* ſequetur matrimonium.

Nec refert, quod leges adductæ loquantur in diſ-
52 poſitione hominis, quia idem etiam currit in diſpoſitione legis, textus ad litteram *in l. aufertur. ff. de*
53 *ijs, qui. vt indign.* vbi equaliter punitur, qui delinquit contra diſpoſitionem hominis, ſicuti qui delinquit contra diſpoſitionem legis.

Con-

54 Concordant regulæ generales quod, conditio nihil ponit in esse, *vulg. l. cedere diem ff. de verbor.*
55 *signif.* & quod nullius entis nullæ sunt qualitates, *notant DD. in capit. ad dissoluendum, de desponsf. impub.*

Quænam verò dicatur electio canonica, de qua
56 in Concordatis? Respondeo, illam tantum, quæ fit, iuxta sacrorum Canonum & iuris dispositionem, *& d. capit. quia propter*, quæ propriè, & in rigore dicitur electio canonica, vt vidimus supra *nu. 32.*
57 Ad quam requiritur pro forma, vt secuta vacatione

Ecclesiæ, vel Monasterij, citentur omnes interesse habentes, *capit. quod sicut, capit. bonæ memoriæ, il 2. & d. capit. quia propter, de elect.* pro die, & loco, certis, & determinatis, quæ tamen citatio videtur restringi ad eos, qui sunt in prouincia, *capit. coram dilecto, de elect.* & cantata Missa de Spiritu Sancto, *capit. cum terra, & cap. inter uniuersos eod. tit.* omnes ingrediantur Capitulum, nec amplius egrediantur, aliàs exeuntes dicerentur renunciare electioni, quæ deuolueretur ad alios in Capitulo permanentes, *cap. cum nobis eod. tit.* eligantur

tres ſcrutatores de gremio eiuſdem Capituli, qui ſingulorum vota ſecretè excipiant, & ea in ſcriptis redigant, deinde publicent in comuni, facta collatione numeri votorum, ſeu ſchedularum, cum numero eligentium, & numeri ad numerum quo ad electos, *d. capit. quia propter, & cap. in geneſi eod. tit.* Et tunc ille habeatur, & ſit canonicè electus, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit; cuius electio ſtatim eſt celebranda per vnum ex ſcrutatoribus, ſui, & totius Capituli nomine. *d. capit. quia propter, & d. capit. in geneſi*, deinde

populo publicetur.

58 Legitimè abſens poteſt committere electionem alicui de Capitulo, *d. capit. quia propter*, §. *illud autem*, qui, ſic conſtitutus procu-
59 rator, non poteſt eligere vnum ſuo, & alium procuratorio nomine, niſi in mandatis ſit determinata perſona eligenda *capit. ſi quis iuſto* §.*porro*, *de elect. in 6.*

Quæ omnia ex ſequenti forma inſtrumenti electionis per ſcrutinium clarius patebunt.

60 In nomine Domini Amen. Cunctis pateat &c. quod Anno die Menſis Vita functo N.

Epiſ-

Episcopo huius Ecclesiæ N. (*seu Abbate huius Monasterij N.*) & subsequenti die sepulturæ tradito, per N. Decanum, indicta fuit pro electione noui Episcopi (*seu Abbatis*) dies præsens in Cathedrali (*seu alio loco solito, vel deputato*) & citati omnes Capitulares, qua die persolutis exequijs, post Missam solemnem de Spiritu Sancto, & Sacram Synaxim ab omnibus Capitularibus perceptam, dicti omnes Capitulares, videlicet N. Decanus NNNNN. Capitulariter, & totum Capitulum repræsentantes, coram me Notario, & testi-

bus infraſcriptis, præfatum Capitularem locum ingreſſi ſunt. Poſt hæc N. Secretarius Capituli omnium electorum nomina, & cognomina, e ſchedula, quam manu gerebat, alta, clara, & intelligibili voce recenſuit. Quo peracto Decanus (*ſeu Prior etc.*) mihi Notario, & Teſtibus præcepit, vt ad valuas Eccleſiæ accedens, in nouæ, & reiteratæ, ac peremptoriæ citationis ſignum refigerem citationem edictalem, ac denuò reproducerem, & publicè legerem. His ita completis, idem Decanus, contumaciam non comparentium accuſan-

ſando, electionis indictionem rite factam eſſe pronunciauit; grauiter obteſtans omnes, vt ſi qui eſſent excommunicati, interdicti, vel quómodolibet priuati, aut ſuſpenſi à voce actiua, recedentes, liberè alios permittant eligere. Mox cunctos in Capitulo congregatós percunctatus fuit, an omnes pro veris Capitularibus ius electionis habentibus agnoſcerentur? quibus annuentibus, Hymno Veni Creator Spiritus inchoato Decanus, & ſubſequenter omnes Capitulares manu ad librum Euangeliorum ad mota, ſacramentum emi-

miſerunt, de meliore, & vtiliore eligendo; Deinde per eundem Decanum, propoſitis tribus eligendi modis, videlicet, Inſpirationis, Compromiſſi; & Scrutinij, & per Capitulare decretum electo Scrutinio, aſſumpti fuerunt tres Scrutatores de Collegio, ſcilicet N.N.& N.qui præſtito iuramẽto de fideliter exercendo, ad exhedram conſederunt. Tum calice cum patena ad dictam exhedrã coram dictis Scrutatoribus delato, perſpectoquè, & vacuò reperto, ſurrexit primus Scrutator, votumquè ſuum in ſchedula ſcriptum, ipſamque ſchedulam

com-

complicatam in calicem, immisit; cumquè dictus primus Scrutator redijsset ad locum suum, secundus Scrutator votum suum in schedula pariter complicata in calicem detulit; quod, & a tectio Scrutatore similiter actum est; Tum demum singuli Electores schedulam voto suo notatam, & complicatam, in calicem detulerunt, donec exhausto electorum numero schedulas omnes, e calice extractas, super patena Scrutatores computarunt, cumquè ipsas electorum numerum coæquare comperissent; (*quod si vota danda sint oretenus, post-*

quam dictum est, ad exhedram consederunt, *iungendum est*, Tum primus Scrutator surgens, votum suum tulit secundo, & tertio Scrutatoribus oretenus, & secretò excipientibus, qui in scriptis illud redigerunt, cumquè redijsset ad locum suum, secundus Scrutator votum suum oretenus vt supra tulit primo, & tertio Scrutatoribus, qui pariter illud adnotarunt; quod & à tertio Scrutatore cum primo & secundo Scrutatoribus seruatum fuit. Tum demum exceptis à prædictis tribus Scrutatoribus omnium, & singulorum Capitularium

vo-

votis oretenus ac ſecretò & in ſcriptis redactis, cumque ipſa vota eligentium numerum æquare comperiſſent) primus Scrutator, placet ne vobis, inquit, confratres cariſſimi, vt vota in comuni publicentur, vt inde appareat, quis maiorem ſuffragiorum numerum tulerit, ipſiſquè placere reſpondentibus, vota in comuni protulit, claraquè, & intelligibili voce, N. *tot*, vota fuiſſe ſortitum, N. *tot*, & N. *tot*, quæ vota inſimul, & coniunctim perficiunt numerum .....
Horumquè votorum numerum Ego Notarius, & Teſtes infraſcripti cum

schedulis (*seu Electorum numero)* oculis nostris conuenire perspeximus ; Tum eorundem votorum numeri ad numerum collatione facta, N. omnes alios præcellere, in eũquè, facta cõparatione meriti, ad meritum, & zeli ad zelũ, maiorem, & saniorem partem Capituli inuentum est consensisse. Statimquè N. Primus Scrutator , nomine ipsius Capituli, ad hoc deputatus, ita pronunciauit. Ego N. meo, omniumque mihi consentientium nomine, in Episcopum (*seu Abbatem*) N. in quem maior & sanior pars Capituli consensit, eligo, & nomi-

ne

ne Capituli, ad laudem, & gloriam Sanctissimæ Trinitatis prædictum N. declaro, & pronuncio verum, & legitimum huius Ecclesiæ Episcopum (*seu Monasterij Abbatem*) iubeoquè, vt electio solemniter publicetur, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Quo dicto fuerunt combustæ omnes schedulæ. Postmodum dicti Capituli præcepto N. ad hoc deputatus, prædicto N. electo factam de se huiusmodi electionem præsentauit, ipsiusque consensum requisiuit, & ipse N. electus dignitatis ea, qua decuit modestia, onus suscepit.

quam

Quam electionem de Capituli mãdato Ego Notarius cum testibus infrascriptis populo publicaui. Quibus peractis dictus N. electus ductus fuit in Ecclesiam ad altare maius, cui in Sede ibi parata collocato, congratulãtibus omnibus Capitularibus, debitam reuerentiam cum osculo pacis exhibentibus, Hymnus *Te Deum* decantatus fuit, & electioni finis impositus. Actum, &c.

61 Si verò electio fiat per viam compromissi, *post periodum*, propositis tribus eligendi modis, videlicet Inspirationis, Compromissi & Scrutinij, *iungendum est*,

pla-

placuit vniuersis, & singulis per viam compromissi viduatæ Ecclesiæ prouidere, dederuntquè plenam, & liberam potestatem N. *seu NNN.* viris fidelissimis, vt idem, *seu* ijdem, vel maior pars ipsorum, vice sua, *seu eorũ* & totius Capituli, per electionem canonicam concordem, Ecclesiæ vacanti, prout conueniret inter se, Deum, bonumque statum ipsius Ecclesiæ præ oculis habentes, de persona idonea prouiderent, omnem potestatem, & vicem singulorum Capitularium, ac totius Capituli; super hoc eis committentes, ita quod vnus ipso-

ſorum de conſenſu aliorum compromiſſariorum, vel maioris partis eorum, vice ſua, & collegarum, ac totius Capituli, illum, in quem omnes ipſi, vel maior pars eorum conuenirent, eligerent, & electionem ſolemnem, ac ſolemniter in præſentia totius Capituli publicarent; Qui Compromiſſarij ſecedentes in partem, & Spiritu Sancto deuote inuocato, matura deliberatione, atque examinatione, inter ſe habita diligenti, tandem in N. conuenerunt, quem N. vnus ex compromiſſarijs ſecundum formam in compromiſſo

ap-

appositam eligit in Episcopum, (*seu Abbatem*) & publicauit dicendo. Ego N. Compromissarius concorditer electus, iuxta facultatem in compromisso traditam, meo, atque omnium mihi cõsentientium, ac totius Capituli nomine eligo in Episcopum, &c. *vt supra in forma electionis per scrutinium.*

Quod si in compromisso additum sit, vt compromissarij eligant illum, in quẽ maior pars Capituli consenserit, *post periodum*, Spiritu Sancto deuotè inuocato, *iungendum est*, requisierunt super hoc singulorum Canonicorum, *seu*

Capitularium, conſilia, quibus auditis, & matura deliberatione, &c. *vt ſupra.*

62 Si demum electio facta fuerit per inſpirationem, *poſt periodum*, Sacramentum emiſerunt de meliore, & vtiliore eligendo, *iungendum eſt*, omneſque, & ſinguli quaſi Spiritu Sancto ducti, repentè, nullo præcedente tractatu, in N. vnanimiter conſenſerunt, & confeſtim vna voce ſimul in Epiſcopum elegerunt, quam electionem diuino ſpiramine celebratam Ego Notarius cum teſtibus infraſcriptis de mandato Capituli populo publicaui, &c. *vt ſupra.*

Quan-

Quando verò post aliquẽ tractatum quasi omnes vnanimiter in aliquem consentiunt, quæ dicitur electio per quasi inspirationem, tunc solet deueniri ad compromissũ, vt notat *Specu. in tit. de ele. de via inspirationis. nu. 6.*

63 Circa requisita eligentium, & eligendorum videatur supracitatus Pater Passerinus, qui omnia adamussim, & diligentissimè trutinat. Quantum verò attinet ad præsens institutum, notandum est

64 Electionis tractatum fieri non debere, antequam corpus defuncti sepulturæ sit traditum, *cap.*

bonæ memoriæ, il 2.de elect. Imò celebrandam non esse electionem ante tertium diem ab illius depositione, *c. nullus 79.di.*

65 Pro validitate voti sufficere possessionem, *cap. quærelam, de elect.*

66 Excommunicatos, suspensos, & interdictos, non denunciatos, non excludi ab electione. *extrau. ad euitanda scandala Martini V. quæ comuniter circumfertur, sed in rerum natura non reperitur.*

68 Non admitti friuolam appellationem ante electionem, *colligitur ex cap. vt circa, de elect.*

Post

69 Post completam electionem non admitti consensum eius, qui fuit absens, vel qui in capitulo non consensit, *cap. auditis, de elect.*

79 Electionem fieri debere intra trimestre à die vacationis Ecclesiæ, vel Monasterij, aliàs deuoluitur ad Papam. *capit. ne pro defectu, de elect.*

71 Electum post habitam de sui electione notitiam, quæ intra octo dies ab electoribus ipsi pręsentan-
72 da est, teneri infra mensem petere confirmationem à S. Sede Apostolica. *capit. cupientes, de elect. in 6.*

73 Electa vna via, vel electionis, vel postulationis, non secuto effectu, posse electores redire ad aliam, *capit.* 1. *in fine*, *& cap.* 2.
74 *de postul.* Imo postulationem cum electione concurrere posse, *cap. scriptum*, *de elect.* Quod currit etiam in eodem subie-
75 cto, qui si non fuerit legitimè electus, potest ex integro postulari, *cap. innotuit. eod. tit.*

Cum verò docuerimus supra *num.*44. sublata de medio per nostram Constitutionem regula secunda Cancellariæ Apostolicæ, reuiuixisse antiqua iura de prouisione Eccle-

clesiarum disponentia, per consequens dicen-
76 dum est omnia Capitula Germaniæ, tam sæcularia, quam regularia, quæ valent eligere, posse etiam postulare, *capit. in causis, iun. gloss. in verb. postulatio, & d. cap. scriptum de elect.*

77 Etenim, minus est, postulare, quam eligere, & propterea qui potest plus potest etiam quod minus est, *c. per venerabilem, qui fil. sint leg. l. suis in fin. ff. de lib. & posth. cum simil.*

79 Potest autem postulatio fieri per scrutinium, & per compromissum, iuxta modum, quem tradit

Specul. in tit. de postul.

80 Per Inſpirationem autem crederem, fieri non poſſe, quia poſtulatio cõtinet in ſe conditionem, cum pendeat a ſolo arbitrio Summi Pontificis, qui eam admittere, & reijcere poteſt, vt videbimus
81 infra *num.* 105. Et Sancti Spiritus inſpiratio non poteſt eſſe conditionata, & pendere ab alterius arbitrio, *iuxta illud Ioann.* 3. *Spiritus vbi vult ſpirat*, *&* 2. *ad Timoth. capit.* 2. *Verbum* Dei *non eſt alliga-*
83 *tum*. Vt liquet exemplo Nicolai, Seueri, & Ambroſij, qui eligi non poterant, ſed poſtulari, &

ta-

tamen diuina inſpiratione non fuerunt poſtulati, ſed ſimpliciter electi, *gloſſ. vlt. in §. his omnibus 61. diſ.*

Difficultas eſt, Vtrum poſtulatio, ſicut fieri poteſt, ita ſit neceſſariò facienda per ſcrutinium, iuxta formam ſtatutam *in præcit. cap. quia propter.*

83 Et licet affirmatiue tentum fuerit per *Innocen. in cap. in cauſis de elec. in prin. & per Abb. in cap. ad hæc num. 34. de poſtul. & in eod. capit. quia propter num. 9.* Hi tamen celeberimi doctores, & lucernæ Iuris Canonici; rē clarè non dilucidant.

84 Quapropter notandum est, *in d. cap. quia propter*, & confirmari antiqua iura disponentia, vt in electione citentur omnes interesse habentes prout statutum fuerat *in cap. Ecclesia vestra*, & fieret à maiori, & saniori parte, vt in *capit. auditis, de elect.*

85 Et hoc speciale, ac de nouo additum, vt eligantur tres Scrutatores de gremio Capituli, qui vota eligentium secretè excipiant, & in scriptis redigant, statimque electum publicent.

86 Quod igitur attinet ad primam partem, indubitati iuris est, etiam in postula-

ſtulatione citandos eſſe omnes intereſſe habentes, & maiorem partem requiri, *cap. bonæ memoriæ, il* 1. §. *vltim. et cap. poſtulationem, de poſtul.*

87 Quod verò attinet ad ſecundam partem de forma nouiter inducta, eligendi tres Scrutatores, per quos vota ſecretè excipiantur, & in ſcriptis redigantur, videtur de neceſsè non requiri, quia cum *in eod. cap. quia propter*, fiat mentio ſolum de electione, per conſeqtiens ibidem nouiter ſtatuta non ſunt trahenda ad poſtulationem. Si enim Concilium voluiſſet, vt

seruaretur talis forma etiam in postulatione, id expræssisset. *tex. ad litteram in cap.* 2. *de translat.* ibi, *si circa translationem id fieri voluisset, quod de cessione dixerat, et de translatione poterat expressisse, & quod non est Sanctorum Patrum decreto sancitum non est superstitiosis inuentionibus præsumendum, cap. ad audientiam, de decim. l. vn.* §. *fin. autem ad deficientis C. de caduc. toll. l. si seruus* §. *Prætor ait, vers. non dixit ff. de acquir. hæred.*

88 Sicuti obseruatum fuit *in capit.* 1. *de elect. in* 6. vbi Concilium expresse de-

declarauit, vt terminus vnius mensis datus ad opponendum cõtra electionem, curreret etiam in postulatione, ibi, *siquis electionem postulationem, vel prouisionem impugnat.* & item *in cap.seq.* vbi volens idem Concilium, vt

89 prohibitio dandi vota conditionalia, & alternatiua, in electionibus, haberet locum etiam in postulationibus, id explicauit, dicendo, *in electionibus, postulationibus, & scrutinijs.* Et clarius *in c. Cupientes de elect.in 6.* vbi

90 Papa intendens, vt statuta de eligentibus, & electis circa præsentationes

electionum apud Sedem Apoſtolicam, ſeruari deberent etiam à poſtulantibus, & poſtulatis, licet in prohemio locutus fuiſſet generaliter, dicendo, *cupientes Eccleſiarum vacationibus periculoſis occurrere*, nihilominus id ſpecialiter declarauit *in* §. *deniquè*.

91 Nec refragatur, quod in pluribus locis Decreti legamus nomen electionis promiſcuè pro poſtulatione, vt *in* §. *His omnibus*. 61. *di. & cap. litteras*, 63. *di.* quia quod dicitur *in d.* §. *His omnibus*, non facit ad rem noſtram,

92 cum Nicolaus laicus, Se-

ueius

uerus ex lancificio, Ambrosius cathecumenus, & huiusmodi, non fuerint postulati, sed vere electi, quod diuina inspiratione factum, *inquit ibidem gloss. vlt.* In alijs verò locis nomen electionis genericè sumitur.

93 Nequè enim est ambigendum, nomen prædictum electionis, & genericè, & specificè sumi posse. Primo modo sumptum, quatenus importat
94 promotionem ad dignitatem Ecclesiasticam, compræhendit etiam postulationem, quia per eam promouetur quis ad Ecclesiasticam dignitatem; sicuti

ſicuti compræhendit pro-
uiſionem canonicatuum,
capit. cum Eccleſia Vulter-
95 *rana, de elect.* Secundo
autem modo non poteſt
compræhendere poſtula-
tionem, quia electio, &
poſtulatio differunt inter
ſe per differentiam eſſen-
tialem, quod videlicet
electio cadat in perſona,
cui nullum obſtet cano-
nicum impedimentum,
& canonicè facta veniat
de iure confirmanda, po-
ſtulatio verò cadere non
poſſit niſi ſuper perſona,
quæ propter aliquod ca-
nonicum impedimentum
eligi non poſſit, & etiam
legitimè celebrata, de
ſola

ſola gratia veniat admittenda, vt viſum eſt ſupra *num.* 12. *& ſeqq.*

96 In caſu autem noſtro, hoc eſt, *in dict. cap. quia propter*, nomen electionis non ſtat genericè, ſed ſpecificè, quia ſi Concilium voluiſſet genericè loqui, non fuiſſet vſum verbo electionis, ſed alio generaliori, v. g. prouiſionis, vel alio ſimili, *textus ad litteram in d. capit. ad audientiam de decim.* §. *mandamus*, ibi, *ſi intelligeremus tantummodo de noualibus, vbi poſuimus de laboribus, de noualibus poneremus.*

Confirmatur ex prohe-

mio

mio eiusdem canonis, ibi, *quia propter diuersas electionum formas, quas quidam inuenire conantur, & multa impedimenta proueniunt, & magna pericula imminent Ecclesiis viduatis*. Ex quo constat, mentem Concilij fuisse, tantummodo obuiare
97
maliciosis, & fraudulentis electionum formis, propter multa pericula, & damna, quæ exinde proueniebant Ecclesijs viduatis;
98 Non verò modificare postulationem, quia non erat noua forma, ex qua proueniret aliquod damnum Ecclesijs, sed erat forma antiqua, à iure appro-

probata, per quam legitimè ſemper fuit prouiſum Eccleſijs, vt liquet *ex tot. tit. de poſtul.*

99 Prohemium enim denotat cauſam finalem, & mentem diſponentis. *l. item quia §. fin. & ibi omnes ſcribentes ff. de pact. l. fin. ff. de hared. inſtit.*

100 Vnde inoleuit adagium, quod ſicut corpus ab anima, ita diſpoſitio à prohemiali ratione regulatur. *Iaſ. in l. quinquaginta ff. ad Trebell.*

101 Nec deeſt etiam ratio ob quam magis conſulendum erat electoni,

102 quam poſtulationi. Etenim ab electione canonicè

cè celebrata non possunt eligentes recedere. *eod. cap. quia propter*, *& cap. publicato*, *eod. tit.* Et ele-
103 cto, nisi canonicum obstet impedimentum, debetur confirmatio *cap. 3. & cap. illa quotidiana eod.*
194 *tit*; Imo quando electio non sit legitimè celebrarta, est positiuè cassanda, *capit. considerauimus*, *& cap. qualiter*, *de elect.*
105 Quod non accidit in postulatione, à qua, etiam legitimè celebrata, antequam pręsentetur S. Sedi Apostolicę, postulantes recedere possunt. *cap. bona memoria*, *il 2. eod. tit.*
106 nec venit de iure admit-

ten-

tenda, ſed ex mera gratia Summi Pontificis, qui eam admittere, & reijcere poteſt. *gloſſ. in cap. conſuluit, verbo, gratia, de offic. deleg. l. non quidquid ff. de iudic.* Ac proinde

107 vbi maius periculum ſuberat, ibi plenius erat conſulendum. *cap. vbi periculum, de elect. in 6. l. 1. §. ſed ſiquis ff. de carbon. edic. l. manifeſtiſſimi C. de furt.*

108 Firmato igitur hoc pũcto, quod poſtulatio, licet poſſit fieri, non ſit tamen neceſſariò per ſcrutinium facienda, ſed ſufficiat, vt capitulariter celebretur, Inſtrumentum poſtulationis

nis ita poterit extendi.

109 Post omnia supra posita de instrumento electionis per scrutinium, *n.60.* cum deuentum fuerit ad iuramentum de meliore, & vtiliore eligendo, *iungatur.* Et quia post diuersos tractatus inter ipsos Capitulares habitos, & nominationes diuersarum personarum simplices, ac discussiones, & inquisitiones multiplices, tandem placuit omnibus, & singulis per viam postulalationis procedere, & viduitati Ecclesiæ prouidere, & proposito per Decanum N. Episcopo Ecclesiæ N. (*vel N. cuius* *per-*

personæ conditio dicitur aliquantisper ex natalibus læta, vel adhuc in ætate perfecta non constituta) adducẽdo eiuſdem litterarum ſcientiam, morum grauitatem, conuerſationis exemplum, meritorum prærogatiuam, & quantum viduatæ Eccleſiæ foret vtilis, mandauit per me Notarium, & teſtes infraſcriptos, perquirere ſingulorum Capitularium conſenſum, quibus per me ſic vt ſupra perquiſitis, facta collatione numeri ſuffragiorum ad numerum Capitulārium, & numeri ad numerum, inuentum eſt, in

po-

postulationem prefati N. *tot*, qui faciunt maiorem, & Saniorem partem Capituli consensisse, ac propterea non obstantibus *tot*, qui in ipsum non consenserunt, idem Decanus postulationem solemnem Capitulo, & suo, & totius Capituli nomine publicauit, & finis impositus fuit, &c.
Actum, &c.

Post peracta supradicta, statim, & incontinenti idem Decanus mandauit mihi Notario, vt cum testibus infrascriptis accederem, ad annunciandum eidem N. postulationem de eiusdem per-
sona

ſona factam in Epiſcopum huius Eccleſiæ. Qua per me ipſi annunciata, reſpondit, ſe non conſentire, nec diſſentire, ſed voluntati Domini Papæ ſe in totum ſupponere, &c.

Et quia Ego Notarius cum teſtibus, &c. huiuſmodi actum denunciationis, vt præmittitur, feci, hinc eundem fideliter adnotaui, & præſens publicum inſtrumentum confeci, &c.

110 Differt poſtulatio ab electione, vltra ſuprapoſità, etiam in hoc, quod electio publicanda eſt populo; *notat Specul. in tit*

de elect. in forma electionis per scrutinum. n. 34.
111 & obseruatur in praxi. Non sic autem postulatio. *idem Specul. in tit. de postulatio. numer. 2. per tex. in capit. in causis, de*
112 *elect.* Item quia electus electioni de se factæ consentire debet, *cap. quam sit, & capit. cupientes, de*
113 *elect. in 6.* Non autem postulatus, qui postulationi de se factæ consentire non tenetur, sed sufficit, quod non dissentiat. *dict. capit. cupientes, iunc. gloss. in verbo. consensum.*
114 Est autem indubitati iuris, eligibilem postulari

non .

non posse, cum postula-latio definiatur, seu describatur, eius, qui eligi non potest, in Prælatum facta petitio, & expressè prohibeatur *in cap. vlt. de postul. & in cap. vnic. eod.*
115 *tit. in 6.* Adde postulationem de sui conceptu importare veluti remedium subsidiarium in defectum personarum habilium eligi, aut ob necessitatem, vel vtilitatem Ecclesiæ. *facit l. quædam, in prin. ff. de eden. & l. in causa 17.*
116 *ff. de minor.* vbi quando adest remedium ordinarium, non est recurrendum ad subsidiarium.

Quod si dubitaretur,

an quiſpiam eſſet eligibi-
117 lis, puta, an de legiti-
mo matrimonio natus,
vel in ętate legitima con-
ſtitutus, &c. poſſet ſimul
eligi, & poſtulari, iuxta
formam traditam *in dict. capit. vn. de poſtul. in 6.*
& tam in eodem actu, di-
cendo, eligo, & poſtulo,
pro vt melius de iure
poſſum, quam per diuer-
ſos actus electionis, &
poſtulationis; Quod in-
118 telligendum eſt de actu
ſcrutinij, non verò de
ſimplici actu poſtulatio-
nis, quia tunc non poſ-
ſet eligi, ſed tantum po-
ſtulari, cum electio de
ſui forma requirat ſcru-

tinium, *ex dispositione sapius citat. capit. quia propter.*

119 Ipse verò sic, vt supra, electus & postulatus, declarare tenetur, an velit vti electione, vel postulatione, & vna via electa, non poterit ad aliam redire. *d. capit. vn. de postul. in 6.*

Si facta electione de persona, quæ credebatur eligibilis, reperiatur ineligibilis, hoc est, alterius
120 Ecclesiæ Episcopus, vel illegitimus, aut minor 30 annis, vtrum stante bona fide talis electio sustineri possit, dicendum est negatiuè; quia per electio-

nem initiatur matrimonium ſpirituale cum Ec-
121 cleſia, vt viſum eſt ſupra *nu. 13. & ſeq.* Vinculum autem alterius Eccleſiæ, illegitimitas, & minoritas 30 annis ſunt impedimenta dirimentia matrimonium ſpirituale, ex diſpoſitione Concilij Lateran. ſub Alex. III. *relati in capit. cum in cunctis,*
122 *de elect.* Sicuti autem bona fides nihil operatur contra impedimenta dirimentia matrimonium carnale, ita, & multò minus operabitur cõtra impediméta dirimentia matrimonium ſpirituale. *colligitur ex c. innenit, de elec.*

Sed

123 Sed neque valere poterit vti postulatio, *d. c. innotuit* §. *habito*. intrat enim
124 regula generalis, quod nullum est à principio, nullum potest producere effectum. *cap. illud, de iurepat. l. 3.* §. *condemnatum ff. de re iud. l. fin. C. de sent. ex breuil. recit.*

Adde, de natura postulationis esse, vt vota dirigantur in superiorem, qui de gratia admittat postulatum, vt vidimus supra *n.* 15. quod non fit per talem electionem.

125 Idem tamen sic nulliter electus poterit legitimè postulari. *d. capit. innotuit. de elect. in fine*, ibi,

quod si Vigorien. Capitulum eundem Magistrum propter prærogatiuam meritorum ipsius, duxerit postulandum, postulationem apud Sedem Apostolicam præsentare procuret.

126 Sicuti nil vetat, quin Summus Pontifex eundem sic vt supra nulliter electum deputare possit in Episcopum, vel Abbatem, cum expressione consensus Capituli vel maioris partis, *iuxta doctrinam Abb. in capit.* 1. *num.* 4. *& ibi Dec. nu.* 10. *de elect.*

127 Ex quibus infertur, Capitula in tribus mensibus, qui ad prouidendum

Ecclesijs, & Monasterijs, ipsis conceduntur *in cap. ne pro defectu, de elect.* posse pluries variare personas eligendorum, & formam prouisionis, eligendo, & postulando, donec legitimè elegerint, vel postulauerint. *capit. cum terra, & capit. cum Vuintonen. de elect.*

Vtrum verò Capitula, tam sæcularia, quam regularia in vim supra extensę Constitutionis possint eligere Coadiuto-
128 rem Episcopi, vel Abbatis? Pro responsione præmittendũ est primò, Coadiutores esse in duplici differentia, eorum scili-

cet, qui vocantur tempo-
rales, & ſuffraganei, cum
non inſtituantur in Ec-
cleſijs, in quibus exercent
munus conditorum, ſed
aliquo titulo inſigniũtur,
129 eorumquè officium, &
poteſtas expirat per mor-
Coadiuti, & hi ſunt de
iure permiſſi *in capit. ex
parte, de cler. ægrot. &
cap. vn. eod. tit. in 6.*
130 Et eorum, qui dicun-
tur cum futura ſucceſſio-
ne, quia ſunt intitulati in
Eccleſijs, in quibus ſunt
Coadiutores, & ſecuto
obitu Coadiuti, ſuccedũt
in eiſdem Eccleſijs, vel
Monaſterijs abſque noua
prouiſione, ſuntquè de
iu-

iure antiquo prohibiti *in cap. petisti, 7. q. 1.* ibi, *quia contra omnem Ecclesiasticam regulam, & instituta Patrum esse monstrantur, & in capit. non autem, ead. caus. & quast.*
131 vbi quod Augustinus Valerio Episcopo Hippo-
132 nensi non tam successit; quam accessit, ac propterea tales Coadiutoriæ cũ futura successione sunt à stylo, non autem à iure inuentæ. *Cassad. decis. 2. nu. 2. de restit. spol. Mandos. in regul. 2. de reuocat. q. 5. n. 6. & in tract. de Signat. grat. tit. de Coadiut.*
133 Attamen *in Conc. Trid. sess. 25. de refor. cap. 7.* re-

pus inſpici principaliter ad perſonam Coadiuti, hoc eſt, ad eius inhabilitatem exercendi munia epiſcopalia, videlicet.

138 Si ſit affectus lepra. *cap. qualiter, cum cap. ſeq. & cap. nihil, cum ſeq. 7. q. 1. capit. ex parte, de cler. ægrot.*

139 Ob infirmitatem incurabilem, quæ reddat perpetuò inhabilem ad munus epiſcopale. *cap. p. 7. q. 1. cap. vn. de cler. ægrot. in 6.*

140 Ob ſenectutem, quæ pariter reddat inhabilem ad munus epiſcopale *dict. cap. vn. de cler. ægrot. in 6.*

141 Ad quam, ſi coniuncta

ſit cum alijs infirmitatibus, ſufficiunt 55. anni, aliàs requirũtur 70. *Gonz. ſuper regul. 8. cancell. gloſſ. 5. §. 9. n. 85. & 86.*

142 Ob amentiam, dementiam, ſeu furorem, *d. cap. vn. de cler. ægrot. in 6.*

143 Si linguę officium amiſerit. *cap. fin. de cler. ægrot.*

144 Si ſit captus ab hoſtibus. *cap. ſi Epiſcopus, de ſup. negl. Præl. in 6. clem. 1. de for. comp.*

145 In dandis verò Coadiutoribus cum futura ſucceſſione principalis reſpectus habetur ad ipſam Eccleſiam, ſcilicet ad eius neceſſitatem, vel vtilitatem. *Concil. Trid. d. cap. 7.*

ſeſſ.

seß. 25. de reform. ibi, *quando Ecclesiæ cathedralis, vel Monasterij, vrgens necessitas, vel euidens vtilitas postulat.* v.g.

146 Si timeatur magnum, aliquod scandalum Sede vacante, quia periculis semper est obuiandum. *c. vbi periculum, de elect. in 6. l. 1. §. sed & si quis ff. de carbon. edic.*

147. Si Episcopus, vel Abbas dilapidaret bona Ecclesiæ, vel Monasterij. *tenent Abb. in cap. venerabili, in 4. notab. de offic. deleg. & in cap. licet Heli, de Simon. Specul. in tit. de inquisit. §. nunc videndum, num. 4.* vbi quod in

tali

148 tali caſu etiam inuito dari poteſt.
149 Si ſperatur conuerſio infidelium, quæ eſt vera, vtilitas Eccleſiæ.
150 Ob defenſionem, vel recuperationem bono rũ tẽ-
151 poralium Eccleſiæ, quæ dicuntur Chriſti patrimonium, *cap. cum ex eo, de elect. in 6. notant Felin. & Dec. in cap. conſtitutus, de reſcrip. c. expedit, 12. q. 1. & c. quoniam. 16. q. 1.*
152 Porro in Epiſopatibus Italiæ à pluribus annis citra huiuſmodi Coadiutores cum futura ſucceſſione non dantur, pro vt denegatus fuit à Sacra Cõgregatione rebus con-

ſiſtorialibus præpoſita Epiſcopo Nicoteræ die 4. Auguſti 1666. & Epiſcopo Torcellen. die 14. Februarij 1669.

153 His ita pręmiſſis, reſpõdeo. Non poſſe Capitula tam ſęcularia, quam regularia, in vim concordatorũ Coadiutores eligere, cum hoc ſit de iure prohibitum *in d. c. vn. de cler. ægrot. in 6.* ibi, *Coadiutorum Epiſcoporum, et ſuperiorum Prælatorum dationem intelligendam eſſe de cauſis maioribus, et referendam ad Sedem Apoſtolicam, ac ab ea, conſuetudine non obſtante contraria, tantũmodo poſtulandã.*

Nec

Nec obſtare videtur, quod diſpoſito *d. cap. vn.* ſit reſtricta ad Coadiutores temporales, quia fortius vrget in Coadiutori-
154 bus cum futura ſucceſſione, cum nemo poſſit tribuere ius in beneficijs vacaturis, niſi ſolus Papa. *tex. in capit.* 2. *de præben. in 6.*

Sicuti non videtur obſtare, quod *in eod. capit.*
155 *vnic.* detur facultas Capitulis deputandi Coadiutorem Epiſcopo, qui tali infirmitate grauatus ſit, vt quid velit, nolit, exprimere neſciat, quia hæc facultas eſt merè delegata, vt patet ex con-

teſtu

testu ibi, *Authoritate A-*
156 *postolica*, & in casu spe-
ciali dementiæ, cum re-
strictiua, quod duæ ex tri-
bus partibus Capituli cõ-
currere debeant, ac pro-
inde non est generaliter
intelligenda. *Guido Papa*
decis. 473. vers. fin. vbi
157 quod specialis dispositio
in vno casu nedum non
tribuit facultatem arguē-
di, sed imo facit, quod
in alijs casibus ius comu-
ne sit in contrarium.
158 Ex quibus infertur,
materiam dandi Coadiu-
torem Episcopo, vel Ab-
bati, sede plena, esse to-
taliter diuersam, & quasi
è diametro pugnare cum

ma-

materia prouidendi Ecclesijs, & Monasterijs, Episcopali, vel Abbatiali Sede vacante; siquidem vacante Sede prouisio de iure spectat ad Capitula, *cap. 1. de elect.* E contra vero datio Coadiutoris sede plena, est de reseruatis S. Sedi Apostolicæ. *d. capit. vn. de cler. ægrot. in 6.*

159 Ac propterea quæcumque in iure disposita de electione, Sede vacante, non sunt deduceda in comprobationem facultatis dandi Coadiutorem Sede ple-
160 na, ex comuni regula, quod à diuersis non fit il-

latio.

latio. *l. vlt. in fin. ff. de calumn. l. Papinianus ff. de minor. l. naturaliter §. nihil comune ff. de acquir. poss.*

161 Quod si forte eligerent, licet ex tali actu nullum ius tribueretur electo, posset tamen Summus Pontifex illum deputare in Coadiutorem cum futura successione, cum expressione consensus Capituli, seu Capitularium, vel maioris partis, *iuxta doctrinam Abb. in cap. 1. num. 4. & ibi Dec. n. 10. de elect.*

162 Quod verò prædicta Capitula tam sæcularia, quam regularia postulare va-

valeant Coadiutorem, cum futura successione, non videtur ambigendum, *ex eod. tex. in d. cap. vn. de cler. ægrot. in 6.* ibi, *à Sede Apostolica postulandum*.

163 Vtrum postulandus sit per scrutinium, *iuxta Statuta in sæpius citat. capit. quia propter*, an verò sufficiat per simplicem actum Capitularem? Hec difficultas resoluitur ex his, quæ diximus supra *n.* 87. *& seqq.* de postulatione Sede vacante, vbi probauimus, postulationem, licet fieri possit per scrutinium, hoc tamen pro forma non requiri, sed suf-

ſufficere, vt fiat per ſimlicem actum Capitularem.

Cuius quidem poſtulationis Coadiutoris inſtrumentum ſub tali themate concipi poſſet.

164 In nomine Domini, Amen. Cunctis, &c. quod Anno, &c. Cum ſit, quod die, &c. in Capitulo Canonicorum huius Eccleſiæ Cathedralis N. legitimè, & in loco ſolito, de more congregato, N. Decanus propoſuerit, qualiter Reuerendiſſimus N. eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus reperiatur ſenio confectus, vt omnibus notum eſt, & valde timen-

dum ſit, ne ipſo, e viuis ſublato, ſi de alio ſucceſſore in eius vita prouiſum non fuerit, diſſidiorum, & ambitionum procellæ quietem, & tranquillitatem eiuſdem Eccleſiæ conturbent; Atque ad obuiandum huiuſmodi imminentibus ſcandalis nullum magis ſalutare remedium ſupereſſe, quã ſi Coadiutor cũ futura ſucceſſione poſtuletur, quapropter omnes Concapitulares adhortatus fuit, vt, accedente etiã eiuſdẽ Reuerendiſſimi Antiſtotis aſſenſu, conſulere velint, de illo in Coadiutorem cum futura ſucceſ-
ſione

ſione poſtulando, qui virtutibus, & meritis ornatus, tanto muneri ſit ſufficiens; Cumquè omnes Capitulares reſpondiſſent, rem indigere maturiori deliberatione, indicta fuitdies hodierna & in terim citati omnes,qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt commodè intereſſe. Qua quidem die, hora... omnes Capitulares, videlicet N. Decanus, NNNNN. totum Capitulum repræſentates, coram meNotario, & teſtibus infraſcriptis capitularem locum ingreſſi ſunt. Poſt hæc N.Secretarius Capituli

tuli omnium Capitulariũ nomina, & cognomina, e ſchedula, quã manu gerebat, alta vocé recenſuit. Quo peracto idem Decanus mihi Notario, & teſtibus infraſcriptis pręcepit, vt ad valuas Eccleſiæ accedens, in nouæ, & reiteratæ, ac peremptoriæ citationis ſignum refigerem citationem edictalem, ac denuò reproducerem, & publicè legerem. His peractis idem Decanus contumaciam non comparentium accuſauit, & poſt Hymnum, *Veni Creator Spiritus*, manu ad librum Euangeliorum admota, iurauit ſicuti

cuti & omnes alij Capitulares iurarunt, de meliore, & vtiliore in Coadiutorem cum futura successione postulando. Tunc idem Decanus mandauit per me Notarium, vna cum ijsdem testibus, perquirere singulorum Capitularium vota, &c. *prout supra in forma postulationis Episcopi Sede vacate num. 109. mutato solum nomine Episcopi in Coadiutorem cum futura successione.*

Quando Summus Pontifex per suas litteras in
165 forma Breuis hortatur Canonicos alicuius Cathedralis, ad eligendum

Coadiutorem cum futura succeſſione, dicendo, *Vos, hortamur, vt illum Coadiutorem cum futura ſucceſſione eligatis, qui virtute, &c.* Vtrum ad electionem huiuſmodi Coadiutoris requiratur ſcrutinium *statutum in præcitato cap. quia propter*, necne; licet videatur prima facie dicendum affirmatiuè propter verbum, *eligatis*, quod rigorosè, & in ſua ſtrictiori ſignificatione ſumptum, importat electionem per ſcrutiniū, vt viſum eſt ſupra *nu.* 32. veritas tamen eſt in contrarium.

Etenim vel adeſt legitima

tima causa, deputandi Coadiutorem cum futura successione, vel non
166 adest. Si non adest legitima causa, certum est, quod Papa illum non deputabit, quia Romanus
167 Pontifex, qui iura tuetur, quod aliàs multis vigilijs stabilitum est, vno verbo non subuertet. *cap. Ecclesia vestra, il 2. de elect.*

Si verò adest legitima causa, sicuti Summus Pontifex potest illum deputare irrequisito consensu Capituli, vt videbimus
168 infra *nu.* 181. ita & multo magis illum deputare poterit attento consensu

Capitularium, etiam ex-
tra Capitulum quomodo-
cumq; collecto cum talis
consensus requiratur à
169 Papa solum honestatis, &
vrbanitatis causa, cuius
170 lege quodammodo vide-
tur adstringi. *cap. perue-*
nit, 11. *q.* 1. *l. digna vox*
C. de legi. vel etiam ad se
informandum de quali-
tatibus, & meritis perso-
næ in Coadiutiorem de-
putandæ.
Neque obstat, quod
Papa vtatur verbo, *eli-*
gatis, quia vt vidimus su-
171 pra *num.* 30. nomen ele-
ctionis genericè sump-
ctum comprehendit e-
tiam nudum consensum
[illegible] anatu-

naturalem, qui ante ſtatutas à iure ſolemnitates erat ad canonicam electionem ſufficiens.

Et videretur valdè ridiculum aſſerere, quod Summus Pontifex, dum attenta legitima, & rationabili cauſa, hortatur
172 Capitulares, ad eligendum Coadiutorem cum futura ſucceſſione, vellet ſe adſtringere, ad illum non deputandum, niſi prȩſtito per ipſos Capitulares conſenſu per ſcrutinium, cum ad hoc non poſſit adduci ratio in iure ſcripta; neque etiam in
173 vim concordatorum, cum illorum vigore non

solum non teneatur confirmare electum à Capitulo Sede Episcopali vacante, sed rationabili, & legitima existente causa, non obstante electione facta per Capitulum, & non attento iure per electum ex huiusmodi electione quæsito, de digniori, & vtiliori persona prouidere possit, vt patet ex lectura supra extensæ constitutionis.

174 Vnde semper verum est, dicere, Papam requirere consensnm Capitularium ex honestate, & vrbanitate tantum, non

175 autem de necessitate, quia Romani Pontificis

Iu-

Iudicium ab aliorum arbitrio pendere non debet. *cap. bona memoriæ.il 2. de poſtul.* ac propterea ſufficit conſenſus naturalis, abſque vlla neceſſitate ſcrutinij.

Confirmatur ex tenore litterarum deputationis huiuſmodi Coadiutorum, quia licet in Breui hortatorio dicatur, *Coadiutorem cum futura ſucceſſione eligatis*, & à Capitulis ad parendum Breui eligatur Coadiutor per ſcrutiniū, in expeditione tamen litterarum Coadiutoriç nulla fit mentio de ſcrutinio, ſed de ſolo conſenſu, cum
176 expediantur ſub hac for-

ma, *Coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & administratione Ecclesiæ N. cum futura in ea successiane,* attento consensu dilectorum filiorum Capituli, *dictæ Ecclesiæ, ad quos electio personæ idoneę in Episcopum, dum ipsa Ecclesia pro tempore vacat, per Romanum Pontificem, pro tempore existentem, ad electionem huiusmodi præficien, iuxta concordata dudum inter Sedem Apostolicam, & inclitam nationem Germanicam inita spectat, & pectinet, desuper præstito, &c. constituimus, & deputauimus.*

Ex

Ex quà litterarum forma constat, & si in Breui hortatorio dicatur, *eligatis Coadiutorem*, quomodocumquè tamen eligatur, etiam si per scrutinium, in ipsi litteris depu-
177 tationis nullam fieri mẽtionem de electione, vel scrutinio, sed de solò consensu, qui de suo con-
178 ceptu non importat aliud, quam concursum in voluntatem. *Alberic. in diction. & Caluin. in lex. iur. eod. verbo*. Argumen-
179 tum autem ab effectu est in iure validissimum. *cap. at si clerici, in prin. de iudic. l. non codicillum. C. de testam*.

180 Vnde patet, optimè locutum Maraldum, in huiusmodi materijs apprimè versatum, in Consilio, *Colonien Coadiutorta cum futura succeessione*, §. *secunda obiectio*, quod videlicet in deputandis huiusmodi Coadiutoribus cũ futura successione, non requiratur consensus formalis Capituli, sed sufficiat consensus Capitularium, vndequaquè collectus.

181 Quod verò Summus Pontifex possit deputare Coadiutorem cum futura successione de solo consensu Coadiuti, non requisito consensu Capi-

tuli,

tuli, seu Capitularium, absquè eo quod dicatur contrauenire Concordatis, quatenus adsit rationabilis; & legitima causa, constat ex eo, quia datio Coadiutoris huiusmodi ex dispositione iuris comunis ante concordata, & ante regulas Cancellariæ, spectabat ad Sedem Apostolicam tantum, *cap. vn. de cler. ægrot. in 6. iunc. cap. 2. de præben. eod. tit.* Et in vim concordatorum nihil amplius iuris quæsitum fuit Capitulis Germaniæ, quod ante emanatas regulas Cancellariæ Apostolicæ illis non compe-

teret, sed sublata tantum de medio regula secunda reseruatoria Ecclesiarum, & Monasteriorum, nouũ robur reassumpsisse antiqua iura, de prouisione Ecclesiarum, & Monasteriorum statuentia, vt vi-
182 dimus supra *nu.* 42. Nemini verò facit iniuram, qui vtitur iure suo. *capit. cum Ecclesia* 31. *de elect. l. iniuriarum ff. de iniur. l. si quis indebitam C. de condic. ob caus. cum concord.*

Nec refragatur obiectio, quod per talem de-
183 putationem Coadiutoris cum futura successione Capitulum priuaretur iure

re eligendi, adueniente obitu Coadiuti, contra iuris dispositionem de non tollendo iure quæsito. Quia vt visum est supra *numer. 46. & seqq.* Capitulis nullum competit ius eligendi Sede plena, sed tale ius oritur solum Episcopali, seu Abbatiali Sede vacante. Ac propterea dici non potest, quod per deputatio-
184 nem huiusmodi Coadiutoris Papa tollat quod non est, *cap. ad dissoluendum de despons. impub. l. eius qui in prouincia, vers. quoniam ff. si cert. pet. cum simil.*

185 Sed potius quod impe-

diat,

diat, ne oriatur ius eligendi, quod non est quid
186 considerabile, cum habeamus bonum textum *in l. inter stipulantem* §. *sacrum ff. de verbor. oblig.* ibi, *si stipulatus fuero ex fundo centum amphoras vini, expectare debeo, donec nascatur, & si natum sine culpa promissoris consumptum sit, expectare debeo, donec iterum nascatur, & per has vices aut valituram, aut cassaturam stipulationem.* Caret au-
187 tem culpa, qui id facit, quod iustum est, & lege permittente. *capit. quid dicam*, 14. *quaest.* 4. ibi, *hoc autem iure, quod iustè*

&

& hoc iustè, quod benè. l. si quis fugitiuus §. quod labeonem ff. de edilit. edict.

188 Verum tamen est, quod id rarò accideret, quia ad euitandas querelas, nisi aliter vrgentissima cogeret necessitas, Papa semper requiret con-
189 sensum Capitulorum, non quidem ex iuris necessitate, sed honestatis, & vrbanitatis causa, ad quam quodammodo adtringi videtur. *ÿ q. 1. peruenit, & l. digna vox C. de legi.*

Forma verò instrumenti electionis Coadiutoris cum futura successione, in

in vim Breuis Apoſtolici, erit, vt ſequitur.

190 In nomine Domini, Amen. Cunctis pateat, &c. quod anno, &c. Cum ſit, quod die, &c. Conuocato Capitulo Canonicorum huius Eccleſiæ N. in loco ſolito, de more, &c. N. Decanus habens præ manibus quaſdam litteras Apoſtolicas in forma Breuis cum Sigillo Anuli Piſcatoris in cera rubea, Sanas, Integras, non Cancellatas, & omni prorſus vitio carentes, illas tradiderit legendas N. Secretario Capituli, qui alta, clara, & intelligibili voce, omni-

nibus Capitularibus, vt dixerunt, audiendibus, & rectè precipientibus, perlegit, quibus Santitas sua, commemorando prouectiorem, & quasi cadentem ætatem N. huius Ecclesiæ Episcopi, & quibus periculis subesset eadem Ecclesia, si ipso Episcopo e viuis sublato, de alio successore in eius vita non esset prouisum, hortabatur eosdem Capitulares, vt reiectis partium studijs, in comune consulerent, vt quantocius illum Coadiutorem cum futura successione eligerent, qui virtute, ac meritis ornatus, tanto oneri

neri ferendo eſſet par. Quarum litterarum tenore audito, fuit eiſdem ab omnibus, & ſingulis Capitularibus exhibita debita reuerentia, & oblata paritio. Verum cum ageretur de re tanti momenti, & quæ maturiori indigebat deliberatione, vnanimi conſenſu decreta fuit dies præſens. Et interim citati omnes abſentes, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt commodè intereſſe, &c. *vt in alia formula; numer. 163.*

Colligitur ex dictis primo. In poſtulatione Coadiutoris cum futura ſucceſ-

191 cessione, non habere locum id, quod diximus supra *num.* 69. nempe, completa electione non admitti consensum eorum, qui fuerunt absentes, vel in Capitulo non consenserunt; Et multò minus in præstando consensu ad parendum Breui
192 Apostolico, quia semper admittitur consensus etiam extra Capitulum.
193 Et ratio est quia in deputando huiusmodi Coadiutore Papa, respicit principaliter ad causam.
194 Si enim non existat legitima causa, etiam si prestaretur consensus ab omnibus per scrutinium, il-

lum non depubit, quia essét contra iuris dispositionem, & mentem Concilij Trid. *vt vidimus supra numer.* 130. *&* 133. & Papa non subuertit iura, sed illa tuetur, *vt vidimus pariter num.* 167. E contra verò legitima existente causa, illum deputabit cum nudo consensu naturali, *vt etiam diximus supra num.* 168. *&* 176. Consensus autem naturalis dari potest etiam extra Capitulum.

Colligitur secundò, licet ex parte Capituli po-
195 stulatio Coadiutoris fieri debeat capitulariter, citatis omnibus interesse ha-

habentibus; Papam tamen non adstringi, ad illum non deputandum, nisi postulatio fiat capitulariter, quia legitima existente causa, potest esse contentus solo consensu naturali, *ex Doctrina Abb. & Dec. supra citat. num.* 161.

Vtrum vacante aliqua Ecclesia per cessionem, seu renunciationem, Papa citra electionem, vel
196 consensum Capituli prouidere possit, videtur tenendũ affirmatiuè ex his quæ diximus supra *n.* 42. *& seq.* quod videlicet per Bullam Concordatorum, sublata tantum de medio regu-

admittitur à Sanctissimo dimissio Ecclesiarum, præuia discussione in Sacra Congregatione Consistoriali sunt.

200 Aeris intemperies, non quidem omnis, sed quæ naturæ cedentis sit contraria. *cap. ad supplicationem, de renun.*

201 Inimicitiæ capitales, ob quas cedens in diæcesi commorari non potest. *d. capit. ad supplicationem.*

202 Crimen, quod post peractam pænitentiam, impedit ordinis executionem. *c. nisi cum pridem §. propter conscientiam, de renun.*

De-

debet etiam quis cogi,
208 ad renunciandum. *d. cap. nisi §. personæ verò.*

Stantibus igitur huiusmodi causis, vel earum altera, admittitur à Papa cessio, seu renunciatio Ecclesiarum, dummodo
209 cedens doceat, se aliunde habere, cum quo decenter viuat, ad quẽ finẽ concedi potest etiam retentio beneficiorum. *d. cap. ad supplicationem, de renun.*

201 Non debet tamen Papa de facili admittere huiusmodi cessiones, præsertim si probabiliter credatur, cedere volentem Ecclesiæ fore vtiliorem. *capit. 1. de renun.* Quia

211 matrimonium ſpiritua-
le, ſtrictius ligat quam
carnale. *capit. 2. de tran-
slat.*

Quod dictũ eſt de ceſ-
ſione, ſeu renunciatione,
habet locum etiam in
translatione, quia ſolus
212 Papa de vna Eccleſia ad
aliam transfere poteſt.
*cap. 1. 2. 3. & cap. licet, de
translat. cap. niſi, & cap.
quod translationem, de off.
lega. cap. ſi quis Epiſcopus. 7.
quæſt. 1.*

Cauſæ concedendi trã-
slationem de vna Eccle-
213 ſia ad aliam, duæ aſſi-
gnantur, ſcilicet neceſſi-
tas, & euidens vtilitas,
non perſonæ, ſed Eccle-
ſiæ.

siæ. c. *quanto, de translat. cap. post translationem* §. *vlt. de renun.* de qua necessitate, & vtilitate dixi supra, *a num.* 145. *vsque ad* 151.

Quid dicendum, si noua in Germania erigere-
214 tur Ecclesia? Respondeo in primis, solum Papam posse diuidere Episcopatus, *gloss. in verbo diuisis, cap.* 1. *dist.* 10. Et nouam
215 Cathedralem erigere, *cap. præcipimus, & ibi omnes scribentes,* 15. *quæst.* 1. legitimis tamen ita suadentibus causis, quæ sunt.
216 Amplitudo diœcesis, cui vnus Præsul non suf-

ficiat. *extrau. Saluator*, *de præben.*

217 Excreſcentia populi. *d. cap. præcipimus*, *& dict. extrau. Saluator*.

218 Salus populi, & diuini cultus augmentum. *dict. extrau. Saluator*.

219 Inſignitas loci, in quo erigenda eſt Eccleſia, non in Caſtellis, & modicis Ciuitatibus, ne dignitas Epiſcopalis vileſcat. *cap. Epiſcopi*, *& cap. illud.* 80. *diſt. c. epiſcopalia, depriuil.*

220 Adſit dos ſufficiens pro Eccleſia, Epiſcopo, & Capitulo, *de conſ. d.* 1. *nemo*, *& c. cum ſicut*, *de conſ. Eccl.* & ius alterius non lædatur. *c. quicumquè* 16. *q.* 1.

Si

Si igitur ob huiusmodi causas Papa nouam erige-
221 ret Ecclesiam, crederem, quod Ecclesiæ sic nouiter erectæ Canonicis competeret ius eligendi Præsulem; tum quia constitutio loquitur indefinitè, ac proinde vni-
222 uersaliter intelligenda, *gloss. in capit. vt circa, verbo, aliorum, de elect. in 6.* tum etiam quia, priuilegium cum sit locale, ad omnes personas extenditur. *capitul. per exceptionem, de priuil. in 6.*
223 E contra verò si Papa duas simul vniret Ecclesias, quod item solus facere potest. *cap. & tem-*

Canonici in vna, essent vicissim Canonici in altera. *gloss. in d. capit. & temporis, verbo, vnire.*

Vel demum ita vnirentur, vt vtraquè Ecclesia remaneret Episcopalis, sicuti Materanen, & Acheruntina, Recineten, & Lauretana, Sutrina, &
225 Nepesina, & huius generis plurę in Italia. In quibus Præsules æq; vocãtur Episcopi vnius ac alterius Ecclesię hoc posito.
226 Si primo modo fieret vnio, cum, suppressa Cathedralitate, remaneant etiam extincta omnia iura, priuilegia, & prerogatiuę Cathedrali-

tatis, *cap. accessorium*, *&* *ibi omnes DD. de regul. iur. in 6. l. si principalis, vbi Dec. ff. de regul. iur.* cer-
227 tum est, quod electio pertineret solum ad Canonico Cathedralis, cui Ecclesia suppressa fuisset vnita.
228 Si secundo modo fieret vnio, Canonici vtriusquè Ecclesiæ possent interesse electioni Episcopi, sicuti, & alijs comunibus negocijs. *gloss. in d. cap. & temporis. dicto uerbo vnire.*
229 Si demum tertio modo fieret, crederem pariter Canonicos vtriusq; Cathedralis electioni interuenire debere, cum eligendus esset comunis v-

triuf-

triuſquè Eccleſiæ Prҿſul. *l. in re comuni ff. de ſeruit. vrban præd.*

Verum de hoc tertio modo vniendi Eccleſias
230 in Germania, quҿſtio eſt merè ſpeculatiua, quia ex diſpoſitione Apoſtolica, legitimis rationibus ita ſuadentibus, in Sacra rerum Conſiſtarialium Cõgregatione diſcuſſis, conceditur pluralitas Eccleſiarum, ſicuti pluries obſeruatum, & legi, & vidi, & in ſpecie die 24. Februarij 1668. cum Epiſcopo Paderbornẽ ex progenienobilium Baronum de Fuſtemberg, qui cum retentione eiuſdem Ec-

clesiæ, deputatus fuit in Coadiutorem cum futura successione in Episcopatu Monasteriensi. Die 10. Aprilis 1669. confirmata fuit electio Episcopi Brisinonen in Episcopu Tridentinum cum retentione prioris Ecclesiæ. Et Princeps de Badē Abbas Fulden. nouissime Ordinis S. Benedicti, deputatus fuit in Coadiutorem cum futura successione Abbatis siburgen.cumretentione prædictæ Abbatiæ,Coadiutoriæ cum futura successione Abbatis Campidonæ, & duorum Canonicatum in Ecclesijs Colonię,& Argentinæ.

INDEX.

A.

B.

C.

Ca-

Ces-

Dispo-

die

For-

Lo-

L.

M.

N.

per

Po-

Q.

R.

Scan-

S.

T.

V.

FINIS.

